

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

№ 612 від 13.07.2007

Про затвердження Плану дій щодо забезпечення якості вищої освіти України та її інтеграції в європейське і світове освітнє співтовариство на період до 2010 року

З метою подальшого розвитку національної системи освіти, забезпечення якості вищої освіти та її інтеграції в європейське і світове освітнє співтовариство

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити План дій щодо забезпечення якості вищої освіти України та її інтеграції в європейське і світове освітнє співтовариство на період до 2010 року (далі - План дій), що додається.

Організацію виконання Плану дій покласти на Міністерство освіти і науки.

2. Центральним органам виконавчої влади, що мають у підпорядкуванні вищі навчальні заклади, іншим центральним органам, які визначені відповідальними виконавцями Плану дій, Академії педагогічних наук (за згодою) забезпечити щорічне розроблення заходів для реалізації Плану дій та інформувати Міністерство освіти і науки до 1 листопада про стан їх виконання.

3. Міністерству освіти і науки систематично інформувати громадськість про стан забезпечення якості вищої освіти та її інтеграції в європейське і світове освітнє співтовариство.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника міністра В.Д. Шинкарука.

Міністр

С.М. Ніколаєнко

Затверджено наказом
Міністерства освіти і науки
від 13.07.2007 № 612

ПЛАН ДІЙ
щодо забезпечення якості вищої освіти України
та її інтеграції в європейське і світове освітнє співтовариство
на період до 2010 року

Сучасні стратегії України спрямовано на подальший розвиток національної системи освіти, адаптацію її до умов соціально орієнтованої економіки, трансформацію та інтеграцію в європейське і світове освітнє співтовариство.

Починаючи з саміту в Бергені 2005 року, де наша країна приєдналася до Болонського процесу, вища освіта України значною мірою залучається до реалізації його положень на всіх рівнях. Україна підтримує загальне розуміння цілей Болонського процесу, про які зазначається в Болонській декларації і подальших комюніке в Празі, Берліні, Бергені, Лондоні. Вона підтверджує свої зобов'язання відносно координації своїх дій у рамках Болонського процесу з метою формування Європейського простору вищої освіти (ЄПВО).

Болонський процес – це міждержавний, міжурядовий процес, метою якого є створення Європейського простору вищої освіти до 2010 року. Досягнення цієї мети передбачає реалізацію завдань за такими напрямками діяльності:

1. Прийняття системи зрозумілих та порівнюваних ступенів.
2. Прийняття системи підготовки фахівців, яка в основному ґрунтується на двох циклах.
3. Запровадження системи кредитів.
4. Сприяння мобільності студентів та викладацького складу.
5. Сприяння європейському співробітництву в галузі забезпечення якості.
6. Сприяння європейському виміру у вищій освіті.
7. Забезпечення навчання впродовж життя.
8. Залучення вищих навчальних закладів і студентів до участі в Болонському процесі.
9. Поліпшення привабливості ЄПВО.
10. Докторантура як третій Болонський цикл та синергія між ЄПВО та європейським науковим простором.

Основними принципами, які обумовлюють розвиток вищої освіти України в рамках Болонського процесу, є:

- створення інноваційного простору на основі освітньої і наукової підтримки;
- адаптація системи вищої освіти України до норм, стандартів і основних принципів Європейського простору вищої освіти;
- забезпечення соціального контексту вищої освіти, який надасть можливість випускникам вищих навчальних закладів формувати свою професійну кар'єру на основі соціальної справедливості, відповідальності та загальнолюдських цінностей.

Мета Плану дій може бути досягнута завдяки вирішенню таких завдань:

- модернізації системи вищої освіти, системи та структури кваліфікацій;
- удосконалення змісту вищої освіти та організації навчального процесу;
- підвищення ефективності та якості вищої освіти;
- міжнародного визнання документів про вищу освіту;
- зміцнення позицій вищих навчальних закладів України на європейському та світовому ринку освітніх послуг та досягнення їх рівноправності в європейському і світовому співтоваристві.

Реалізація цих завдань у системі вищої освіти України сприятиме досягненню основної мети - підготовки висококваліфікованих фахівців, які будуть конкурентоспроможними на національному, європейському та світовому ринках праці.

Зміст завдання	Терміни виконання	Відповідальні виконавці
1. Національна організація мережі вищої освіти		
1.1. Упорядкувати мережу вищих навчальних закладів: - передати до сфери управління МОН вищі навчальні заклади, які перебувають у підпорядкуванні інших центральних органів виконавчої влади (проект розпорядження Кабінету Міністрів України) - оптимізувати мережу вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації шляхом їх об'єднання і створення регіональних університетів (проект розпоряджень Кабінету Міністрів України)	2007 2008	МОН, Мінфін, Мінекономіки, Мін'юст МОН, Мінфін, Мінекономіки, Мін'юст

<p>- розробити концепцію розвитку вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації (наказ МОН, концепція, проекти змін до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту»)</p>	2007	МОН, Мінфін, Мінекономіки, Мін'юст
<p>- розробити пропозиції щодо узгодження назв різноманітних типів вищих навчальних закладів (університети, академії, коледжі, професійні коледжі тощо) та освітніх структур (корпоративні університети, віртуальні університети, ліцензійні університети, навчальні консорціуми, літні університети тощо) для забезпечення зрозумілості, прозорості та порівнянності мережі вищих навчальних закладів України на Європейському просторі вищої освіти (проекти змін до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту»)</p>	2008	МОН, Мінфін, Мінекономіки, Мін'юст
<p>1.2. Створити механізми державного стимулювання роботодавців (бізнес-структур), які беруть активну участь у структурній перебудові вищої професійної освіти, розвитку нових освітніх технологій, створенні необхідних елементів інноваційної інфраструктури системи вищої професійної освіти, ресурсних освітніх центрів із змішаною формою управління і власності</p>	2007-2008	МОН, Мінфін, Мінекономіки, Мін'юст
<p>2. Співробітництво та структури, що супроводять впровадження положень Болонського процесу у вищу освіту України</p>		
<p>2.1. Розробити заходи щодо реалізації Плану дій щодо впровадження в систему вищої освіти України положень Болонського процесу на період до 2010 року</p>	2007	Робоча група із супроводу Болонського процесу МОН
<p>2.2. Розробити заходи щодо діяльності Національної групи промоутерів Болонського процесу в Україні (National Team of Bologna Promoters)</p>	2007	МОН
<p>2.3. Розробити організаційно-розпорядчий механізм (технології, процедури, правила) щодо участі самоврядних студентських об'єднань в управлінні якістю вищої освіти</p>	2007	МОН
<p>2.4. Розробити механізми щодо гарантій стимулювання співробітництва та соціального партнерства на ринку праці (підприємців, роботодавців, бізнес-структур тощо) з вищими</p>	2008	МОН

навчальними закладами відповідно до вимог Болонського процесу		
3. Система ступенів (Національна система кваліфікацій)		
3.1. Розробити заходи щодо поетапного запровадження трициклової системи (рівні бакалавра, магістра, доктора), включаючи національний контекст можливості існування проміжних кваліфікацій (короткий цикл на першому рівні – бакалараті), з використанням дескрипторів опису загальних кваліфікацій для кожного циклу, що ґрунтуються на результатах навчання, так званих «Дублінських дескрипторах». (Кінцевим результатом запровадження має стати узгодження у 2010 році національної системи кваліфікацій із системою кваліфікацій ЄПВО)	2008-2009	МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади
3.2. Розробити заходи щодо поєднання короткого, першого, другого та третього циклів (перехідні (брідж) програми, програми домагістерської та додокторської підготовки тощо)	2008	МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади МОН
3.3. Розробити механізми запровадження підготовки фахівців з повною вищою освітою за навчальними програмами інтегрованих магістрів (педагогічна освіта, право, медицина, фармація, філософія, мистецтво, транспорт (повітряний, водний, залізничний), служби безпеки тощо)	2008	МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади
4. Забезпечення якості		
4.1. Розробити рекомендації щодо запровадження національних Стандартів та Рекомендацій для забезпечення якості (ЗЯ) в Європейському просторі вищої освіти	2009	МОН
4.2. Створити систему акредитацій та Національний освітній акредитаційний центр	2008	МОН

4.3. Розробити заходи щодо підвищення міжнародного рівня участі України у зовнішній системі забезпечення якості	2007	МОН
4.4. Розробити правові механізми участі роботодавців (бізнес-структур) в процедурі контролю та суспільної відповідальності за якість вищої професійної освіти	2007	МОН
4.5. Розробити заходи щодо підвищення рівня участі студентів у національній системі забезпечення якості	2007	МОН
4.6. Розробити і запровадити постійно діючий моніторинг якості вищої освіти з урахуванням світового, європейського та національного досвіду	2007	МОН
4.7. Удосконалити рейтингову систему оцінювання результатів діяльності вищих навчальних закладів як інструментів управління якістю вищої освіти	2007	МОН
5. Визнання ступенів та періодів навчання		
5.1. Розробити рекомендації та провести організаційні заходи щодо запровадження Додатку до диплома європейського зразка	2008-2009	МОН
5.2. Розробити рекомендації щодо запровадження інноваційної ECTS у вищу освіту України	2007	МОН
5.3. Розробити заходи щодо національного запровадження принципів Лісабонської Конвенції з Визнання	2009	МОН
5.4. Розробити Національний план дій з Визнання	2007	МОН
6. Навчання впродовж життя		
6.1. Розробити систему заходів щодо створення гнучких програм навчання для забезпечення навчання впродовж життя	2009	МОН
6.2. Розробити механізми визнання попереднього навчання, включаючи неформальне та неофіційне навчання	2009	МОН
6.3. Розробити законодавче забезпечення щодо створення можливостей для гнучких підходів до навчання у вищій освіті	2007	МОН
7. Спільні (поєднані) ступені		
7.1. Розробити рекомендації щодо запровадження та визнання спільних (поєднаних) ступенів	2008	МОН

8. Вища освіта і дослідницька робота		
8.1. Забезпечити ефективну інтеграцію науки і вищої освіти на основі синергії між вищими навчальними закладами та науковими та науково-дослідними установами (організаціями)	2008	МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади
8.2. Створити Державний науковий фонд із призначання дослідницьких грантів	2008	МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади
9. Соціальний вимір		
9.1. Розробити систему заходів з метою розширення доступу до якісної вищої освіти (ресурсне забезпечення – кредитування, гранти, спонсорство тощо, організаційне забезпечення - профорієнтація, професійний відбір, навчально-методичне забезпечення – довузівська підготовка, олімпіади, конкурси тощо)	2008	МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади
9.2. Розробити систему соціального захисту студентів із соціально-слабких (незахищених) прошарків населення, осіб з обмеженими фізичними можливостями з метою їх рівного доступу і здобуття вищої освіти	2008	МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади

<p>9.3. Створити механізми запровадження моделі фінансування, «гроші ідуть за студентом», яка орієнтована на студента та ґрунтується на грантах</p>	<p>2008</p>	<p>МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади</p>
<p>9.4. Розробити систему національних заходів щодо надання соціальних грантів для категорій соціально незахищених і малозабезпечених студентів</p>	<p>2008</p>	<p>МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади</p>
<p>9.5. Розробити механізми запровадження системи кредитів (позик) для студентів у взаємодії з українськими державними і приватними банками та іншими фінансовими установами</p>	<p>2008</p>	<p>МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади</p>
<p>9.6. Розробити заходи щодо захисту випускників вищих навчальних закладів на національному ринку праці та привабливості ринку освітніх послуг для громадян Європи та інших регіонів світу</p>	<p>2007</p>	<p>МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади</p>
<p>9.7. Проводити моніторинг адекватності ринку освітніх послуг ринку праці із врахуванням міжрегіональних міграційних потоків молоді за освітнім фактором</p>	<p>Постійно</p>	<p>МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші</p>

		заінтересовані центральні органи виконавчої влади
9.8. Розробити механізми щодо сприяння працевлаштуванню випускників із бакалаврськими кваліфікаціями	2008	МОН, Мінпраці, Мін'юст, Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади
10. Мобільність		
10.1. Розробити заходи для усунення перешкод внутрішньої мобільності студентів та сприяння повному використанню програм мобільності.	2008	МОН, Мінпраці, Мін'юст, Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади
10.2. Розробити заходи для підвищення портативності грантів, позик та створення національних фондів сприяння мобільності.	2008	МОН, Мінпраці, Мін'юст, Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади
11. Удосконалення навчального процесу вищого навчального закладу		
11.1. Розробити концепцію інноваційної моделі навчання у вищій освіті з метою проектування навчального середовища для особистісно-орієнтованого підходу до студента та сприяння організації його самостійної та індивідуальної навчальної діяльності (форми, методи, методики,	2007	МОН, Мінпраці, Мін'юст, Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні

технологій навчання у вищій освіті, які спрямовані на результати навчання (зовнішньо-орієнтовані) та студенто-орієнтовані (в центрі яких знаходиться студент)		органи виконавчої влади
<p>11.2. Розробити механізми запровадження в систему вищої освіти розвивальних технологій професійної освіти та технологій саморегульованого навчання в рамках традиційного навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - когнітивно-орієнтованих технологій: діалогічні методи навчання, семінари дискусії, проблемне навчання, когнітивне консультування, когнітивні карти, інструментально-логічний тренінг, тренінг рефлексії тощо; - діяльнісно-орієнтованих технологій: методи проектів і направляючих тестів, контекстне навчання, організаційно-діяльнісні ігри, комплексні дидактичні завдання, технологічні карти, імітаційно-ігрове моделювання технологічних процесів тощо; - особистісно-орієнтованих технологій: інтерактивні та імітаційні ігри, тренінги розвитку, розвивальна психодіагностика тощо. 	2007	МОН, Мінпраці, Мін'юст, Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади
11.3. Розробити механізми запровадження дистанційного навчання (змішаного навчання) в систему вищої професійної освіти та навчання впродовж життя (кейс-технологій, ТВ-технологій, Чат (Chat)-технологій, тьютор-технологій тощо)	2007	МОН, Мінпраці, Мін'юст, Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади
11.4. Розробити науково-методичні рекомендації до використання інформаційних технологій в навчальному процесі вищих навчальних закладів	2007	МОН, Мінпраці, Мін'юст, Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади

11.5. Розробити науково-методичні рекомендації щодо створення сучасних підручників, інтерактивних курсів, електронних дидактичних комплексів тощо.	2007	МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади
11.6. Розробити концептуальні засади підготовки і перепідготовки науково-педагогічних працівників вищої освіти	2007	МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади
11.7. Створити Центр підготовки та підвищення кваліфікації (професіонального розвитку) науково-педагогічних працівників (вчителі, викладачі) та запровадити сучасні стандарти вимог до професії викладача, вчителя.	2007	МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади
12. Привабливість ЄПВО та співробітництва з іншими частинами світу і створення єдиного інформаційного простору та науково-методичного забезпечення євроінтеграції освіти		
12.1. Розробити заходи для сприяння привабливості Європейського простору вищої освіти та співробітництва з країнами інших регіонів (частин) світу	2007	МОН, Мінпраці, Мін'юст Мінфін, Мінекономіки та інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади

12.2. Забезпечити сучасний інформаційний та науково-методичний супровід впровадження положень Болонського процесу (створення спеціалізованого веб-порталу на сайті МОН, науково-методичних матеріалів, посібників, підручників тощо)	2007	МОН
12.3. Забезпечити регулярний переклад, публікацію та розповсюдження серед вищих навчальних закладів усіх основних документів Болонського процесу	на період до 2010 року	МОН
12.4. Створити глосарій з проблем євроінтеграції освіти з метою уніфікації термінології та визначення основних понять	2007	МОН
12.5. Забезпечити регулярне проведення навчальних семінарів для ECTS/DS координаторів вищих навчальних закладів		
12.6. Забезпечити регулярне проведення регіональних нарад, семінарів, симпозіумів, конференцій тощо з питань євроінтеграції освіти.	2007	МОН
12.7. Формувати громадську думку щодо необхідності залучення вищої освіти України в Болонський процес та постійно інформувати через ЗМІ суспільство про реалізацію Плану дій та Заходів із імплементації його положень, які сприяють інтеграції вищої освіти України у ЄПВО	2007	МОН
13. Проведення законодавчих реформ (Створення нормативно-правової бази)		
13.1. Розробити проект «Закону про вищу освіту» у новій редакції, в якому передбачити сучасні європейські та світові тенденції розвитку вищої освіти та напрямки діяльності Болонського процесу	2008	МОН, Мінфін, Мінекономіки, Мін'юст
13.2. Підготувати проекти постанов КМУ щодо запровадження Додатку до диплома європейського зразка та Європейської кредитно-трансферної системи у вищу освіту України	2008	МОН, Мінфін, Мінекономіки, Мін'юст
14. Формування системи фінансування супроводу Болонського процесу		
14.1. Розробити систему державного фінансування заходів щодо реалізації Плану дій щодо запровадження положень Болонського процесу в систему вищої освіти	2007	МОН

України на період до 2010 року		
14.2. Розробити механізми створення національних фондів, грантів та інших ресурсів для супроводу Болонського процесу України	2007	МОН, Мінфін, Мінекономіки, Мін'юст
14.3. Створити національний фонд «TEMPUS» з метою координації проектів щодо сприяння реформі вищої освіти в умовах Болонського процесу	2007	МОН, Мінфін, Мінекономіки, Мін'юст